

ಮಾರ್ಗದರ್ಶಿಯಾದ ಪ್ರಬುದ್ಧ ಕರ್ನಾಟಕ ಪತ್ರಿಕೆಯ ಮಹತ್ವ

ಡಾ.ಎನ್.ಶೇಖರ್.*

*ಸಹ ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕರು, ಕನ್ನಡ ವಿಭಾಗ, ಸರ್ಕಾರಿ ಪ್ರಥಮ ದರ್ಜೆ ಕಾಲೇಜು, ಕುವೆಂಪುನಗರ, ಮೈಸೂರು.

ಸಾರಾಂಶ (Abstract)

ಕನ್ನಡವನ್ನು ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಿಸುವ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಕಾಲೇಜಿನಲ್ಲಿ ಪ್ರಾರಂಭಗೊಂಡಿದ್ದ ಕರ್ನಾಟಕ ಸಂಘದ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳಿಗಾಗಿ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ಕೊಡುವ ಹಣವನ್ನೇ ಚಂದಾಹಣ ಎಂದು ಭಾವಿಸಿ ಪತ್ರಿಕೆಯನ್ನು ಅವರಿಗೆ ಉಚಿತವಾಗಿ ಕೊಡಲು ನಿರ್ಧರಿಸಿದರು. ಹೀಗೆ ಕಾಲೇಜು ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗಾಗಿ ಪ್ರಾರಂಭಗೊಂಡ ಪತ್ರಿಕೆಯು ನಂತರ ಸಾಧಿಸಿದ ಸಾಧನೆಯನ್ನು ಹಾಗೂ ಅದು ಸಮಾಜದ ಮೇಲೆ ಬೀರಿದ ಪ್ರಭಾವವನ್ನು ಊಹಿಸಲೂ ಅಸಾಧ್ಯ. ಅತ್ಯಲ್ಪ ಕಾಲದಲ್ಲಿಯೇ ಇದು ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ಪತ್ರಿಕೆಯಾಗದೆ, ಕನ್ನಡ ನಾಡಿನ ಸಮಸ್ತ ಜನರ ಪತ್ರಿಕೆಯಾಗಿ ಬೆಳೆಯಿತು. ಕರ್ನಾಟಕದ ಏಕೀಕರಣದ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಸಮಗ್ರವಾಗಿ ಕನ್ನಡಿಗರನ್ನು ಒಗ್ಗೂಡಿಸುವ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಮಾಡಿತು.

ಮುಖ್ಯಪದಗಳು (Keywords): ಸಾಹಿತ್ಯಾಸಕ್ತ, ನವೋದಯ, ಬೋಧನೆಯ ಭಾಷೆ, ಪ್ರೋತ್ಸಾಹ, ಮಾರ್ಗದರ್ಶಿ, ಕರ್ನಾಟಕದ ಏಕೀಕರಣ, ಪ್ರಬುದ್ಧ ಕರ್ನಾಟಕ.

ಪೀಠಿಕೆ

ಆಧುನಿಕ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ನವೋದಯ ಸಾಹಿತ್ಯ ಅತ್ಯಂತ ಪ್ರಮುಖವಾದುದು. ಇದರ ಬೆಳವಣಿಗೆಯಲ್ಲಿ ಹಲವಾರು ಮಹನೀಯರ ಕೊಡುಗೆ ಇರುವಂತೆಯೇ ಪತ್ರಿಕೆಯೊಂದು ನಿರ್ವಹಿಸಿದ ಪಾತ್ರವು ಗಮನಾರ್ಹವಾದುದು. ಕನ್ನಡಿಗರನ್ನೆಲ್ಲ ಒಂದುಗೂಡಿಸುವ ಪ್ರಯತ್ನವನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಾ, ಕನ್ನಡ ನಾಡು ನುಡಿಯ ಬೆಳವಣಿಗೆಗೆ ತನ್ನದೇ ಆದ ವಿಶಿಷ್ಟವಾದ ಕೊಡುಗೆಯನ್ನು ಕೊಟ್ಟ ಪತ್ರಿಕೆಯೆಂದರೆ ಅದು ಪ್ರಬುದ್ಧ ಕರ್ನಾಟಕ. ಪ್ರಬುದ್ಧ ಕರ್ನಾಟಕವು ಇಂದು ಇರುವ ಹಲವಾರು ಪಂಗಡಗಳ, ಪಂಥಗಳ, ವಿಚಾರಧಾರೆಗಳ, ಸಾಹಿತ್ಯಾಸಕ್ತರ ನಡುವೆ, ಯಾವುದೇ ಪಂಗಡಗಳ ಸೋಂಕಿಲ್ಲದೆ ಕನ್ನಡ ನಾಡು ಹಾಗೂ ನುಡಿಯ ಏಳಿಗೆಯನ್ನೇ ತನ್ನ ಗುರಿಯಾಗಿರಿಸಿಕೊಂಡ ಪತ್ರಿಕೆ ಇಂದು ತನಗೆ ಸಿಗಬೇಕಾದ ಸ್ಥಾನ ಗೌರವಗಳಿಂದ ವಂಚಿತರಾಗಿರುವುದು ನೋವಿನ ಸಂಗತಿ. ನವೋದಯದ ವಿಚಾರ ಬಂದಾಗ ಅಂದಿನ ಕವಿಗಳ ಸಾಧನೆ ಹಾಗೂ ಕೊಡುಗೆಯನ್ನು ಗಮನಿಸಿದಾಗ ಈ ಪತ್ರಿಕೆಯನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಮುಂದೆ ಸಾಗಲಾರದಂತಹ ಛಾಪನ್ನು ಮೂಡಿಸಿರುವುದರಿಂದ ಈ ಪತ್ರಿಕೆ ಇಂದಿಗೂ ಪ್ರಸ್ತುತವಾಗಿದೆ.

Please cite this article as: ಡಾ.ಎನ್.ಶೇಖರ್. (2022). ಪ್ರಬುದ್ಧ ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಮಾರ್ಗದರ್ಶಿ ಪತ್ರಿಕೆಯ ಮಹತ್ವ. ಮಲ್ಲಿಡಿಸಿಲ್ಲಿನರಿ ಕನ್ನಡ ರಿಸರ್ಚ್ ಜರ್ನಲ್ ಆಫ್ ಐಐಎಂಆರ್‌ಡಿ, 3(4). ಪು.ಸಂ. 28-33.

1919ರಲ್ಲಿ ಮೊದಲ ಮುದ್ರಣ ಕಂಡ ಈ ಪತ್ರಿಕೆಗೆ ಈಗ ನೂರು ವರ್ಷಗಳೇ ಕಳೆದು ಹೋಗಿದೆ. ನೂರು ವರ್ಷಗಳು ತುಂಬಿರುವ ಈ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿಯಾದರೂ ಅದು ಕನ್ನಡಕ್ಕೆ, ಕರ್ನಾಟಕಕ್ಕೆ ನೀಡಿರುವ ಅದರ ಕೊಡುಗೆಯನ್ನು ನೆನಪಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಕಾರ್ಯವಾಗಬೇಕಾಗಿತ್ತು. ಮುಂದೆ ಸಾಗುವ ತವಕದಲ್ಲಿಯೇ ಇರುವ ನಮಗೆ ಹಿಂದೆ ತಿರುಗಿ ನೋಡುವ ಮನಸ್ಸಾಗಲೀ ನಡೆದು ಬಂದ ಹಾದಿಯನ್ನು ಗಮನಿಸುವ ವ್ಯವಧಾನವಾಗಲೀ ಇಲ್ಲದೇ ಇರುವುದರಿಂದಲೋ ಏನೋ ಆ ಪತ್ರಿಕೆಗೆ ಯಾವ ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ಗೌರವ ಸಿಗಬೇಕಾಗಿತ್ತೋ ಆ ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ಸಿಗದೇ ಹೋಗಿದೆ. ಆದರೂ ಇಂದಿಗೂ ಆ ಪತ್ರಿಕೆ ನನಗೆ ಇಷ್ಟೊಂದು ಪ್ರಮುಖವಾಗಿ ಕಾಣಿಸುತ್ತಿರುವುದು ಏಕೆಂದರೆ ಇಂದು ನಮ್ಮಲ್ಲಿರುವ ಕನ್ನಡ ನಾಡು ನುಡಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಹಲವಾರು ಸಮಸ್ಯೆಗಳಿಗೆ ಅದು ತನ್ನಲ್ಲಿ ಅಂದೇ ಮುಕ್ತವಾದ ಚರ್ಚೆಗೆ ಅವಕಾಶವನ್ನು ಕಲ್ಪಿಸಿಕೊಟ್ಟಿದೆ. ಸಂದಿಗ್ಧತೆಗೆ ಅವಕಾಶವಿಲ್ಲದಂತೆ ತನ್ನ ನಿಲುವೇನೆಂಬುದನ್ನು ಪ್ರಕಟಿಸಿದೆ. ಅದನ್ನು ನಾವು ಒಪ್ಪಿಕೊಳ್ಳುವುದು ಬಿಡುವುದು ಬೇರೆ ವಿಚಾರವಾದರೂ ಅನುವಾದದ ಭಾಷೆ ಹೇಗಿರಬೇಕು? ಬೋಧನೆಯ ಭಾಷೆ ಯಾವುದಿದ್ದರೆ ಒಳ್ಳೆಯದು? ಏಕೆ? ಮತ್ತು ಹೇಗೆ? ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಈಗ ಇರುವಷ್ಟು ಅಕ್ಷರಗಳ ಅವಶ್ಯಕತೆ ಇದೆಯೇ? ಹೊಸ ಹೊಸ ಅವಿಷ್ಕಾರಗಳಾಗುತ್ತಿರುವ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಪ್ರಾತಿನಿಧಿಕ ಶಬ್ದಗಳನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಬಗೆ ಹೇಗೆ? ಎಂಬಂತಹ ಹಲವಾರು ವಿಚಾರಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಅದು ನಡೆಸಿರುವ ಚರ್ಚೆ ಇಂದಿಗೂ ಮಾರ್ಗದರ್ಶಿಯಾಗಿದೆ.

ಈ ಪತ್ರಿಕೆ ಪ್ರಾರಂಭಗೊಂಡಿದ್ದೇ ಒಂದು ವಿಶಿಷ್ಟವಾದ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ. ಕಳೆದ ಶತಮಾನದ ಆರಂಭಕಾಲ. ಎ.ಆರ್.ಕೃಷ್ಣಶಾಸ್ತ್ರಿಗಳು ಸೆಂಟ್ರಲ್ ಕಾಲೇಜಿಗೆ ಕನ್ನಡ ಅಧ್ಯಾಪಕರಾಗಿ ಬಂದಾಗ ಅಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡದ ವಾತಾವರಣವೇನೂ ಇರಲಿಲ್ಲ. ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗಾಗಲೀ ಅಧ್ಯಾಪಕರಿಗಾಗಲೀ ಕನ್ನಡವೆಂದರೆ ಅಸಡ್ಡೆ. ಆ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡ ಅಧ್ಯಾಪಕರಾಗಿ ಬಂದ ಶಾಸ್ತ್ರಿಗಳು ಮೊದಲನೆಯದಾಗಿ ತಾವು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದ ತರಗತಿಗಳಲ್ಲಿದ್ದ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ಮನಸ್ಸನ್ನು ಗೆದ್ದರು. ನಿಧಾನವಾಗಿ ಅವರ ಮನಸ್ಸು ಕನ್ನಡದ ಕಡೆಗೆ ವಾಲುವಂತೆ ಮಾಡಿದರು. ಒಂದು ಬಾರಿ ತಮ್ಮ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ಪ್ರಬಂಧವನ್ನು ಬರೆಯಲು ಹೇಳಿದಾಗ ಆ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ಬರೆದಿದ್ದ ಪ್ರಬಂಧ ಶಾಸ್ತ್ರಿಗಳ ಮನಸ್ಸನ್ನು ಸೆಳೆಯಿತು. ಸೊಗಸಾಗಿ ಮೂಡಿಬಂದಿದ್ದ ಬರವಣಿಗೆಯನ್ನು ಗಮನಿಸಿದ ಶಾಸ್ತ್ರಿಗಳು ಅವರ ಆ ಶಕ್ತಿ ಹಾಳಾಗಬಾರದೆಂದು ಯೋಚಿಸಿ ಪ್ರತಿಕೆಯೊಂದನ್ನು ತರಲು ಸೂಚಿಸಿದರು. ಮೂಲೆಗುಂಪಾಗಿದ್ದ ಕನ್ನಡವನ್ನು ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಿಸುವ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಕಾಲೇಜಿನಲ್ಲಿ ಪ್ರಾರಂಭಗೊಂಡ ಕರ್ನಾಟಕ ಸಂಘದ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳಿಗಾಗಿ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ಕೊಡುವ ಹಣವನ್ನೇ ಚಂದಾಹಣ ಎಂದು ಭಾವಿಸಿ ಪತ್ರಿಕೆಯನ್ನು ಅವರಿಗೆ ಉಚಿತವಾಗಿ ಕೊಡಲು ನಿರ್ಧರಿಸಿದರು. ಹೀಗೆ ಕಾಲೇಜು ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗಾಗಿ ಪ್ರಾರಂಭಗೊಂಡ ಪತ್ರಿಕೆಯು ನಂತರ ಸಾಧಿಸಿದ ಸಾಧನೆಯನ್ನು ಹಾಗೂ ಅದು ಸಮಾಜದ ಮೇಲೆ ಬೀರಿದ ಪ್ರಭಾವವನ್ನು ಊಹಿಸಲೂ ಅಸಾಧ್ಯ. ಅತ್ಯಲ್ಪ ಕಾಲದಲ್ಲಿಯೇ ಇದು ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ಪತ್ರಿಕೆಯಾಗದೆ ಕನ್ನಡ ನಾಡಿನ ಸಮಸ್ತ ಜನರ ಪತ್ರಿಕೆಯಾಗಿ ಬೆಳೆಯಿತು. ಕರ್ನಾಟಕದ ಏಕೀಕರಣದ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಸಮಗ್ರವಾಗಿ ಕನ್ನಡಿಗರನ್ನು ಒಗ್ಗೂಡಿಸುವ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಮಾಡಿತು.

ಧಾರವಾಡದ ಬಸವರಾಜ ಕಟ್ಟೀಮನಿಯವರ ಪ್ರಕಾರ “ಪ್ರಬುದ್ಧ ಕರ್ನಾಟಕ ನಮ್ಮೆಲ್ಲರ ಸಾಹಿತ್ಯಿಕ ತಾಯಿ. ಆ ತಾಯಿಯ ಮಕ್ಕಳಾದ ನಾವು ಕರ್ನಾಟಕದ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಕಡೆ ವಾಸಿಸುತ್ತಿದ್ದೇವೆ. ಸಾಹಿತ್ಯಕರಿಗೆಲ್ಲ ತವರೂರು ಮೈಸೂರು. ಕನ್ನಡದ ಆತ್ಮ, ಕನ್ನಡದ ಪ್ರಾಣ ಮೈಸೂರಿನಲ್ಲಿದೆ”. ಹೀಗೆ ಹೊಗಳಿಸಿಕೊಂಡ ಈ ಪತ್ರಿಕೆ ತಾನು ಬೆಳೆಯುವುದಲ್ಲದೆ ತನ್ನ ಸಮಕಾಲೀನ ಪತ್ರಿಕೆಗಳ ಬೆಳವಣಿಗೆಯ ಕಡೆಗೂ ಗಮನ ಹರಿಸಿ ತನ್ನ ನಿಸ್ವಾರ್ಥ ಬುದ್ಧಿಯನ್ನು ಪ್ರದರ್ಶಿಸಿದೆ. ಹಲವಾರು ಪತ್ರಿಕೆಗಳಿಗೆ ಚಂದಾದಾರರನ್ನು ಹೇಗೆ ಹೆಚ್ಚಿಸಿಕೊಳ್ಳಬಹುದು, ವಿಶೇಷ ಸಂಚಿಕೆಗಳನ್ನು ತರುವ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ವಿಶಿಷ್ಟವನ್ನು ಅಳವಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದು ಹೇಗೆ? ಎಂಬಂತಹ ವಿಚಾರಗಳನ್ನು ಪ್ರಸ್ತಾಪಿಸಿದೆ. ನೂರಾರು ಪತ್ರಿಕೆಗಳ ವಿಶಿಷ್ಟತೆಗಳನ್ನು ಗಮನಿಸಿ ಅವುಗಳ ಬಗ್ಗೆ ತನ್ನ ಓದುಗರಿಗೆ ಪರಿಚಯ ಮಾಡಿಕೊಟ್ಟಿದೆ. ಕರ್ನಾಟಕ ಚಂದ್ರಿಕೆ ಎಂಬ ಪತ್ರಿಕೆಗೆ ಸಾಕಷ್ಟು ಓದುಗರ ಬೆಂಬಲ ಸಿಗದೇ ನಿಂತು ಹೋಗುವ ಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ಕಂಡು ಅದನ್ನು ಉಳಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡಿದೆ. “ಗಿಡ ಬದುಕಿರುವಾಗ ಅದಕ್ಕೆ ಬೇಕಾದ ಜೀವ ನೀರನ್ನೆರೆದರೆ ಅದು ನಾಲ್ಕು ಕಾಲ ಬದುಕು ಫಲ ನೀಡುತ್ತದೆ. ಒಣಗಿದ ನಂತರ ಅಮೃತವನ್ನೇ ಎರೆದರೂ ಅದನ್ನು ಉಳಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ” ಎಂದು ಹೇಳುವುದರ ಮೂಲಕ ಅದನ್ನು ಉಳಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದು ಕನ್ನಡಿಗರ ಜವಾಬ್ದಾರಿ ಎಂಬುದನ್ನು ತಿಳಿಸಿದೆ. ಇದು ಒಂದು ಪತ್ರಿಕೆಯನ್ನು ಕುರಿತ ಅದರ ಕಾಳಜಿಯ ಉದಾಹರಣೆಯಷ್ಟೆ. ಇಂತಹ ಹಲವಾರು ಉದಾಹರಣೆಗಳು ಈ ಪತ್ರಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಕಾಣಿಸುತ್ತವೆ.

ನವೋದಯದ ಬಹುತೇಕ ಕವಿಗಳಿಗೆ ವೇದಿಕೆಯನ್ನು ಒಗಗಿಸಿಕೊಟ್ಟ ಈ ಪತ್ರಿಕೆ ಅವರ ಬರವಣಿಗೆಗೆ ಒಂದು ನಿರ್ದಿಷ್ಟವಾದ ಮಾನದಂಡವನ್ನು ಗೊತ್ತುಪಡಿಸಿ ಗುಣಾತ್ಮಕವಾದ ಬರಹಗಳು ಹೊರಬರಲು ಕಾರಣವಾಯಿತು. ಪ್ರಬುದ್ಧ ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಯಾವುದಾದರೂ ಪ್ರಕಟವಾಯಿತೆಂದರೆ ಅದು ಗುಣಾತ್ಮಕವಾಗಿಯೇ ಇರುತ್ತದೆ ಎಂಬ ಭಾವನೆ ಅಂದಿನ ಲೇಖಕಿ ವಲಯದಲ್ಲಿತ್ತು. ಯುವ ಬರಹಗಾರರಿಗಂತೂ ಇದರಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ ಬರಹ ಪ್ರಕಟವಾಯಿತೆಂದರೆ ಹೆಮ್ಮೆ ಪಡುವುದು ಸಹಜವಾಗಿತ್ತು. ಅದರಲ್ಲೂ ಮೊದಲ ಪುಟದಲ್ಲಿ ಕವನ ಪ್ರಕಟವಾಗುವುದೆಂದರೆ ಅದೊಂದು ಸಾಧನೆಯೆಂತೆಯೇ, ಅದು ಉಳಿದವರಿಂದ ಪ್ರಶಂಸೆಗೂ ಪಾತ್ರವಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಏನು ಬರೆದರೂ ಸಾಹಿತ್ಯ ಹೇಗೆ ಬರೆದರೂ ಸಾಹಿತ್ಯ ನಮ್ಮನ್ನು ಬೆಂಬಲಿಸುವ ಗುಂಪಿದೆ ಎಂದು ಪರಿಭಾವಿಸುವ ಎಂಬ ಹಲವಾರು ಬರಹಗಾರರಿರುವ ಇಂದಿನ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಪ್ರಬುದ್ಧ ಕರ್ನಾಟಕ ಅನುಸರಿಸಿದ ಮಾರ್ಗ ಗೊತ್ತುಪಡಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದ ಮಾನದಂಡ ಆಶ್ಚರ್ಯವನ್ನು ಹುಟ್ಟಿಸುತ್ತದೆ. ತನ್ನಲ್ಲಿ ಯಾವುದೇ ಬರಹ ಪ್ರಕಟವಾಗಬೇಕಾದರೆ ತಾನೇ ಹಾಕಿಕೊಂಡಿದ್ದ ಮಾನದಂಡವನ್ನು ದಾಟುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಅದು ಯಾರೇ ಆಗಲಿ ಇವರು ಪ್ರಖ್ಯಾತ ಕವಿಗಳು, ಇವರು ಆರಂಭದ ಕವಿಗಳು ಎಂಬ ಭೇದ ಭಾವ ತೋರದೆ ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಒಂದೇ ಮಾನದಂಡವನ್ನು ಅನುಸರಿಸಿದೆ.

ಒಂದು ಘಟನೆಯನ್ನು ನೆನಪಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದಾದರೆ ಮಾಸ್ತಿ ವೆಂಕಟೇಶ ಅಯ್ಯಂಗಾರರು ‘ಸುಬ್ಬಣ್ಣ’ ಎಂಬ ಕೃತಿಯನ್ನು ರಚಿಸಿ ಪ್ರಕಟಣೆಗಾಗಿ ಕಳುಹಿಸಿದ್ದರು. ಅದರಲ್ಲಿ ಬರುವ ಶಯ್ಯಾಗೃಹದ ಸನ್ನಿವೇಶದಲ್ಲಿ ಬಳಕೆಯಾಗಿರುವ ಭಾಷೆ ತಾವು ಅಳವಡಿಸಿಕೊಂಡಿರುವ ಮಾನದಂಡಕ್ಕೆ ಸರಿ ಹೊಂದುವುದಿಲ್ಲ ಎಂಬ ಕಾರಣದಿಂದ ಪತ್ರಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಅದನ್ನು ಪ್ರಕಟಿಸದೆ ನಂತರದ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಮಾಸ್ತಿಯವರು ಅದರಲ್ಲಿ ಒಂದು

ಪದದ ಬದಲಾವಣೆ ಮಾಡಿದ ನಂತರವಷ್ಟೇ ಅದನ್ನು ಪ್ರಕಟಿಸಿತು. ಈ ಘಟನೆ ಅದು ಗುಣಕ್ಕೆ ನೀಡುತ್ತಿದ್ದ ಪ್ರಾಮುಖ್ಯತೆಯನ್ನು ತಿಳಿಸುತ್ತದೆ. ಈ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಗಮನಿಸಲೇಬೇಕಾದ ಮುಖ್ಯ ಅಂಶವೆಂದರೆ ಇದರಲ್ಲಿ ಬರೆಯುವ ಲೇಖಕರಾಗಿ ಸಂಭಾವನೆ ದೊರೆಯುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಇದಕ್ಕೆ ಪ್ರತಿಯಾಗಿ ಅವರಿಗೆ ದೊರಕುತ್ತಿದ್ದು ಸಂಪಾದಕರ ಪ್ರೀತಿ ಹಾಗೂ ವಿಶ್ವಾಸ ಮಾತ್ರ ಹಾಗಾಗಿಯೇ ಒತ್ತಾಯಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಹಣವನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ಬರೆಸಿದರೂ ಕೊಡಲಾಗದ ಉತ್ಕೃಷ್ಟ ಸಾಹಿತ್ಯ ಅದರಲ್ಲಿ ರಚನೆಯಾಯಿತು. ಕನ್ನಡ ನಾಡು ನುಡಿಗಾಗಿ ಹಾತೊರೆಯುತ್ತಿದ್ದ ಪತ್ರಿಕೆ ಹಾಗೂ ಅದಕ್ಕೆ ಸ್ಪಂದಿಸಿದ ಸಹೃದಯ ಲೇಖಕ ಬಳಗ ಸಲ್ಲಿಸಿದ ಸೇವೆಯ ಪರಿ ಇದು.

ಕಳೆದ ಶತಮಾನದ ಆರಂಭದ ಕಾಲ. ಹೊಸ ಹೊಸ ಅವಿಷ್ಕಾರಗಳು ಜಗತ್ತಿನಾದ್ಯಂತ ನಡೆದು ಭಾರತದಲ್ಲಿಯೂ ಕಾಲಿಟ್ಟಾಗ ಅವುಗಳಿಗೆ ಪರಿಭಾಷೆಗೆ ಅನುಗುಣವಾಗಿ ಭಾಷೆಯನ್ನು ಸಜ್ಜುಗೊಳಿಸುವ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಈ ಪತ್ರಿಕೆ ಕೈಗೆತ್ತಿಕೊಂಡಿತು. ಕನ್ನಡದ ಜಾಯಮಾನಕ್ಕೆ ಹೊಂದಿಕೊಳ್ಳಬಲ್ಲ ಪದಗಳ ಸೃಷ್ಟಿ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವುದನ್ನು ಕುರಿತಂತೆ, ಅದರ ಆಗು-ಹೋಗುಗಳನ್ನು ಕುರಿತಂತೆ ಚರ್ಚೆಯನ್ನು ಮಾಡಿತು. ವೈಜ್ಞಾನಿಕ ಬರಹಗಳಿಗೆ ಅವಕಾಶವನ್ನು ಕಲ್ಪಿಸಿತು. ಅಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲದೇ ಮಹತ್ತರವಾದ ಆ ಬರಹಗಳಿಂದಲೇ ಹಲವಾರು ವೈಜ್ಞಾನಿಕ ಕೃತಿಗಳ ರಚನೆಗಳಿಗೂ ಕಾರಣವಾಯಿತು.

ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ವಿಮರ್ಶಾ ಮಾರ್ಗ ಸಿದ್ಧಗೊಳ್ಳದಿದ್ದ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ವಿಮರ್ಶೆಯ ಪ್ರಕಾರಕ್ಕೆ ಮಾರ್ಗವನ್ನು ತೋರಿಸಿಕೊಟ್ಟಿತು. ಯಾರ ಕಡೆಗೂ ಪಕ್ಷಪಾತವನ್ನು ತೋರದ ವಿಮರ್ಶೆ, ಸಮತೋಲನವಾದ ಮಾನದಂಡ ಇದರ ಹೆಗ್ಗಳಿಕೆಯಾಗಿತ್ತು. ಉನ್ನತ ಗುಣಗಳನ್ನು ಕಂಡಾಗ ಹೊಗಳುವುದಕ್ಕಾಗಲೀ, ತಪ್ಪನ್ನು ಕಂಡಾಗ ತೆಗಳುವುದಕ್ಕಾಗಲೀ ಎಂದೂ ಜಿಪುಣತನವನ್ನು ತೋರಲಿಲ್ಲ. ನೂರಾರು ಜನ ಲೇಖಕರು ಹೊಸದನ್ನು ಬಯಸಿ ಸೃಷ್ಟಿಸಿದಾಗ ಅವರು ಸಾಗಬೇಕಾದ ಹಾದಿಯನ್ನು ತೋರಿ ಅವರಿಗೆ ಧೈರ್ಯವನ್ನು ತುಂಬಿತು. ವಿಮರ್ಶೆಗಳ ಮೂಲಕ ಅವರ ತಪ್ಪು ಒಪ್ಪುಗಳನ್ನು ತೋರಿ ಸರಿಯಾದ ಹಾದಿಯನ್ನು ತೋರಿಸಿತು. ಕಳೆದ ಶತಮಾನದ ಆರಂಭ. ಅದು ಮಾಸ್ತಿಯವರು ಸಣ್ಣಕಥೆಗಳನ್ನು ಬರೆಯಲು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದ ಕಾಲ. ಆ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪ್ರಕಾರವನ್ನು ಒಪ್ಪಿಕೊಳ್ಳದ ಮನಸ್ಥಿತಿಯ ಕೆಲವರು ಇದೂ ಸಾಹಿತ್ಯವೇ? ಇದನ್ನು ಘೌಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಎಂದು ಕರೆಯಬಹುದೇ ಎಂಬಂತಹ ಚರ್ಚೆ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಪ್ರಬುದ್ಧ ಕರ್ನಾಟಕ ಮಾಸ್ತಿಯವರನ್ನು ಬೆಂಬಲಿಸಿತು. ಅವರಿಗೆ ಬೇಕಾದ ಆತ್ಮಸ್ಥೈರ್ಯವನ್ನು ತುಂಬಿತು. ಇದನ್ನು ಕುರಿತು ಮಾಸ್ತಿಯವರು “ಪ್ರಬುದ್ಧ ಕರ್ನಾಟಕ, ಕೃಷ್ಣಶಾಸ್ತ್ರಗಳ ಮೂಲಕ ನನಗೆ ಅವಶ್ಯಕವಾಗಿದ್ದ ಧೈರ್ಯವನ್ನು ಕೊಟ್ಟಿತು” ಎಂದಿದ್ದಾರೆ. ಹಲವಾರು ಹಿತಾಸಕ್ತಿಗಳೇ ಕೃತಿಯ ಅರ್ಹತೆಯನ್ನು ನಿರ್ಧರಿಸುತ್ತಿರುವ ಈ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಪ್ರಬುದ್ಧ ಕರ್ನಾಟಕದ ಮಾದರಿಯ ವಿಮರ್ಶೆ ಅದರಲ್ಲಿಯೂ ಎ.ಆರ್.ಕೃಷ್ಣಶಾಸ್ತ್ರಗಳು ತೋರಿಸಿದ ವಿಮರ್ಶಾಮಾರ್ಗ ‘ಮಾರ್ಗದರ್ಶಿ’ಯಾದರೆ ಒಳಿತೇನೋ.

ಪ್ರಬುದ್ಧ ಕರ್ನಾಟಕ ತಾನು ಲೇಖನಗಳನ್ನು ಪ್ರಕಟಿಸಿದ್ದು ಮಾತ್ರವಲ್ಲದೆ ಮುಂದಿನ ಬರಹಗಾರರಿಗೆ ಬೇಕಾದ ಲೇಖನ ಸಾಮಗ್ರಿಯನ್ನು ಒದಗಿಸಿಕೊಟ್ಟಿತು. ಅದರಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟಗೊಂಡ ಲೇಖನಗಳನ್ನು ಆಧರಿಸಿ ನಂತರ ಹಲವಾರು ಲೇಖನಗಳು ಕೃತಿಗಳು ರಚನೆಗೊಂಡಿವೆ. ತನ್ನಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟಗೊಂಡಿರುವ ಹಲವಾರು

ಲೇಖಕರ ಬಿಡಿಬಿಡಿ ಲೇಖನಗಳು ಬಿಡಿಬಿಡಿಯಾಗಿ ಇರುವುದಕ್ಕಿಂತ ಒಂದು ಪುಸ್ತಕವನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿದರೆ ಒಳ್ಳೆಯದು ಎಂಬ ಆಲೋಚನೆಯ ಫಲವಾಗಿ ಅದರಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟಗೊಂಡಿರುವ ಕವಿತೆಗಳು, ನಾಟಕಗಳು, ಲೇಖನಗಳಿಂದ ಸುಮಾರು ಐವತ್ತಕ್ಕೂ ಅಧಿಕವಾದ ಗ್ರಂಥಗಳು ಸ್ವತಂತ್ರವಾಗಿ ಪ್ರಕಟಗೊಂಡು ಅಪಾರ ಜನಮನ್ನಣೆಯನ್ನು ಪಡೆದಿವೆ. ಬಿ.ಎಂ.ಶ್ರೀ. ಅವರ ಗಧಾಯುದ್ಧ ನಾಟಕ, ಕು.ವೆಂ.ಪು. ಅವರ ಬೆರಗ್ಲೆ ಕೊರಳ್, ಚಂದ್ರಹಾಸ, ಪು.ಶಿ.ನರಸಿಂಹಾಚಾರ್ ಅವರ ಅಹಲೈ, ಎಂ.ಆರ್.ಶ್ರೀ. ಅವರ ನಾಗರಿಕ, ಕನ್ನಡ ಅಮರ ಶತಕ, ಜಗತ್ತುಗಳ ಹುಟ್ಟು ಸಾವು ಇವೇ ಮೊದಲಾದವು, ಹೀಗೆ ಪ್ರಕಟಗೊಂಡವು ಎಂಬುದನ್ನು ಗಮನಿಸಬಹುದು.

ಅನುವಾದದ ಬಗ್ಗೆ ಗಮನಹರಿಸಿದ ಪ್ರಬುದ್ಧ ಕರ್ನಾಟಕ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಭಾಷೆಗಳಲ್ಲಿದ್ದ ಉತ್ತಮವಾದ ಸಾಹಿತ್ಯವನ್ನು ದೊರಕಿಸಿಕೊಡಲು ಯತ್ನಿಸಿತು. ಅದರಲ್ಲಿ ಬಳಕೆಯಾಗಬೇಕಾದ ಭಾಷೆ ಅನುಸರಿಸಬೇಕಾದ ಕ್ರಮ ಗಮನಿಸಬೇಕಾದ ಅಂಶಗಳನ್ನು ತಿಳಿಸಿಕೊಟ್ಟಿತು. ಕೃತಿಯಲ್ಲಿ ಬಳಕೆಯಾಗಬೇಕಾದ ಭಾಷೆ, ಸನ್ನಿವೇಶ, ಸಂದರ್ಭ, ಕಾಲ, ದೇಶ ಇವುಗಳ ಔಚಿತ್ಯ ಪೂರ್ಣವಾದ ಬಳಕೆ ಹೇಗೆಂಬುದರ ಬಗ್ಗೆ ಮಾದರಿಯನ್ನು ತಯಾರಿಸಿಕೊಟ್ಟಿತು.

ಕರ್ನಾಟಕ ಏಕೀಕರಣ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿಯೂ ಇದು ನೀಡಿದ ಕೊಡುಗೆ ಅಪೂರ್ವ. ಬೇಂದ್ರೆಯವರು ಒಂದೆಡೆ ಅಭಿಪ್ರಾಯಪಡುವಂತೆ ಆಗ ಅಗತ್ಯವಾಗಿ ಆಗಬೇಕಾಗಿದ್ದು, ಕನ್ನಡದ ಏಕೀಕರಣ, ಕರ್ನಾಟಕದ ಏಕೀಕರಣ ಹಾಗೂ ಕನ್ನಡಿಗರ ಈ ಮೂರು ಬಗೆ ಏಕೀಕರಣಕ್ಕೆ ಒತ್ತು ಕೊಟ್ಟ ಪತ್ರಿಕೆ ಇದಾಗಿದೆ. ನಮ್ಮ ನಾಡಿನ ಸುತ್ತಮುತ್ತ ಆಡುತ್ತಿದ್ದ ತುಳು, ಕೊಡಗು, ಕೊಂಕಣಿ ಹೀಗೆ ಹಲವು ಭಾಷೆಗಳಲ್ಲಿರುವ ಪದಗಳು ಕನ್ನಡದ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಬಳಕೆಯಾಗತೊಡಗಿದರೆ ಅವರಿಗೂ ಕನ್ನಡದ ಬಗ್ಗೆ ಅಭಿಮಾನ ಮೂಡುತ್ತಿದೆ. ಇವನು ಉತ್ತರದವನು ಇವನು ದಕ್ಷಿಣದವನು ಎಂಬ ಭಾವನೆಯೇ ಬರದಂತೆ ಎಲ್ಲರೂ ಕನ್ನಡಿಗರೇ ಎಂಬ ಭಾವನೆ ಮೂಡಿಬರಬೇಕು. ಹಾಗಾದಾಗ ಕರ್ನಾಟಕ ಏಕೀಕರಣ ಸಾಧ್ಯವಾಗುವುದು ಸುಲಭವಾಗುತ್ತದೆ. ಎಂಬುದನ್ನು ಅರಿತಿದ್ದ ಪ್ರಬುದ್ಧ ಕರ್ನಾಟಕ ಎಂದೂ ಇದೂ ದಕ್ಷಿಣದ ಪತ್ರಿಕೆ ಎಂಬ ಭಾವನೆ ಬರುವಂತೆ ನಡೆದುಕೊಳ್ಳಲೇ ಇಲ್ಲ. ಸಮಗ್ರವಾದ ಕನ್ನಡ ನಾಡಿನ ಎಲ್ಲ ಪ್ರಾಂತ್ಯದ ಕವಿಗಳಿಗೆ ವೇದಿಕೆಯನ್ನು ಒದಗಿಸಿತು. ಅಷ್ಟು ಮಾತ್ರವಲ್ಲದೆ ಅದನ್ನು ಸಮರ್ಥಿಸುವ ಹಲವಾರು ಲೇಖನಗಳನ್ನು ಕವನಗಳನ್ನು ಪ್ರಕಟಿಸಿತು. ಹಾಗಾಗಿಯೇ ಕನ್ನಡಿಗರಿಗೆ ಎಂದೂ ಪಂಪ, ಕುಮಾರವ್ಯಾಸ, ಬಸವೇಶ್ವರ, ಚಾವುಂಡರಾಯ, ಷಡಕ್ಷರಿಯಂತಹ ಕವಿಗಳು ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಪ್ರಾಂತ್ಯದವರು ಎಂದು ಅನಿಸಲೇ ಇಲ್ಲ. ಈ ಭಾವನೆ ಬರುವುದಕ್ಕೆ ಇದೊಂದೇ ಪತ್ರಿಕೆ ಕಾರಣವೆಂದಲ್ಲ. ಆದರೂ ಸಮಸ್ತ ಸಾಹಿತ್ಯಸಕ್ತರ ಮಾರ್ಗದರ್ಶಿ ಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿದ್ದ, ಈ ಪತ್ರಿಕೆ ನಿರ್ವಹಿಸಬೇಕಾದ ಪಾತ್ರವೂ ಹಿರಿದು. ಪ್ರೊ.ವೆಂಕಣ್ಣನವರ ಬಗ್ಗೆ ಬರೆಯುತ್ತ ಕುವೆಂಪು ಅವರು ನೀಡಿರುವ ಹೇಳಿಕೆ ಈ ಪತ್ರಿಕೆಯ ಮಹತ್ವವನ್ನು ತಿಳಿಸುತ್ತದೆ. ಕನ್ನಡದ ನವೋದಯದ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಅವರೂ (ವೆಂಕಣಯ್ಯ), ಕೃಷ್ಣಶಾಸ್ತ್ರಿಗಳು, ಬಿ.ಎಂ.ಶ್ರೀಕಂಠಯ್ಯರೊಡನೆ ಸಹಕರಿಸಿ ನಾಡೆಲ್ಲ ಸಂಚರಿಸಿ ಭಾಷಣಗಳ ಮೂಲಕವೂ, ಉಪನ್ಯಾಸಗಳ ಮೂಲಕವೂ ಪ್ರಬುದ್ಧ ಕರ್ನಾಟಕದ ಮೂಲಕವೂ ಕನ್ನಡ ನಾಡಿನ ಮೇಲೆಲ್ಲ ತಮ್ಮ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವದ ಪರಿವೇಷವೊಂದು ವ್ಯಾಪಿಸುವಂತೆ ಪ್ರಭಾವ ಬೀರಿದ್ದುದು ಮುಖ್ಯ ಕಾರಣವಾಗಿತ್ತು. ಇದು

ವೆಂಕಣ್ಣನವರ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವವನ್ನು ಪ್ರಶಂಸಿದಂತೆ ಕಂಡುಬಂದರೂ ಅವರು ಕನ್ನಡ ನಾಡಿಗೆ ಸೇವೆ ಸಲ್ಲಿಸಲು ಆಯ್ದುಕೊಂಡ ಮಾರ್ಗಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಬುದ್ಧ ಕರ್ನಾಟಕವೂ ಪ್ರಮುಖ ಪಾತ್ರ ವಹಿಸಿತು ಎಂಬುದನ್ನು ಗುರುತಿಸಿರುವುದು ಗಮನಿಸಬೇಕಾದ ಅಂಶ. ಇದು ವೆಂಕಣ್ಣಯ್ಯರೊಬ್ಬರೇ ಆರಿಸಿಕೊಂಡ ಮಾರ್ಗವಲ್ಲ. ಅವರಂತಹ ಕನ್ನಡ ಪ್ರೇಮಿ ಬರಹಗಾರರು ಕರ್ನಾಟಕ ಏಕೀಕರಣ ತಮ್ಮ ಭಾವನೆಯನ್ನು ಹೊರಗೆಡವಲು ಆರಿಸಿಕೊಂಡ ಮಾರ್ಗವೆಂದರೆ ಅದು ಬರವಣಿಗೆ. ಅದಕ್ಕೆ ವೇದಿಕೆ ಒದಗಿಸಿಕೊಟ್ಟಿದ್ದು, ಪ್ರಬುದ್ಧ ಕರ್ನಾಟಕ.

ಕರ್ನಾಟಕದ ನೂರಾರು ಸ್ಥಳಗಳ, ಅದರ ವಿಶಿಷ್ಟತೆಗಳ ಬಗ್ಗೆ, ಪ್ರಾಮುಖ್ಯತೆಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಪ್ರಕಟಿಸಿತು. “ಪ್ರಾಚೀನ ಶಿಲ್ಪಗಳ ವಾಸ್ತು ವಿದ್ಯಾಕುಶಲತೆಯನ್ನು ಉಪದೇಶಿಸುತ್ತಿರುವ ಸುಂದರವಾದ ಪುರಾತನ ಗುಡಿ-ಗೋಪುರಗಳಂತಹ ಕಟ್ಟಡಗಳು ಅಖಂಡ ಭರತಖಂಡದೊಳಗಾಗಿಯೆ ಇಲ್ಲವೆಂದರೆ ಹೇಳಿದರೆ ಅತಿಶಯೋಕ್ತಿಯಾಗಲಾರದು” ಎಂದು ಪ್ರಕಟಿಸುತ್ತಾ ಅವುಗಳನ್ನು ನೋಡುವ ಕುತೂಹಲವನ್ನು ಆ ಪ್ರದೇಶಗಳೆಲ್ಲವೂ ನಮಗೇ ಸೇರಿದೆ ಎಂಬ ಅಭಿಮಾನವನ್ನು ಮೂಡಿಸಿತು. ಬಳ್ಳಿಗಾವೆ, ಶ್ರವಣಬೆಳಗೊಳ, ಬಾರ್ಕೂರು, ತುಮಕೂರು, ಭದ್ರಾವತಿ, ಹಂಪಿ, ಕೈದಾಳಿ, ತಲಕಾಡುಗಳಂತಹ ಹಲವಾರು ಪ್ರಾಂತ್ಯ ಹಲವಾರು ಪ್ರದೇಶಗಳ ಕಡೆ ಗಮನ ಸೆಳೆಯಿತು. ಮಾನವ ನಿರ್ಮಿತವಲ್ಲದ ಪ್ರಕೃತಿದತ್ತವಾಗಿರುವ ಸುಂದರವಾದ ಕನ್ನಡ ನಾಡಿನ ಪ್ರೇಕ್ಷಣೀಯ ಸ್ಥಳಗಳನ್ನು ಪರಿಚಯ ಮಾಡಿಕೊಟ್ಟಿತು. ಕನ್ನಡಿಗನಾದವನಿಗೆ ಇದು ನನ್ನ ತಾಯಿನಾಡು, ಇದು ನನ್ನ ತಾಯಿ ನುಡಿ, ಇದು ಯಾವ ಭಾಷೆ, ದೇಶಕ್ಕಿಂತಲೂ ಕಡೆಮೆಯಿಲ್ಲವೆಂಬ ಅಭಿಮಾನ ಮೂಡುವಂತೆ ಮಾಡಿತು. ಇಂತಹ ಕಾರ್ಯಗಳೇ ಮುಂದೆ ಏಕೀಕರಣ ಚಳುವಳಿಯಂತಹುದಕ್ಕೆ ಸ್ಪೂರ್ತಿಯನ್ನು ಒದಗಿಸಿದ್ದು ಹಾಗೂ ಅದಕ್ಕೆ ಬೇಕಾದ ಮನೋವೇದಿಕೆಯನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿ ಮಾಡಿದ್ದು.

ಉಪಸಂಹಾರ

ಒಟ್ಟಾರೆಯಾಗಿ ಹೇಳುವುದಾದರೆ ಹಲವು ಪ್ರಥಮಗಳಿಗೆ ಕಾರಣವಾಗಿ ಕನ್ನಡಿಗರ ಹೃದಯವನ್ನು ಗೆದ್ದಿದ್ದ, ಕನ್ನಡ ಕವಿಗಳಿಗೆ ಆಶ್ರಯವಾಗಿದ್ದ, ನಾಡು ನುಡಿಯ ಉಳಿವಿಗಾಗಿ, ಸಮಗ್ರ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗಾಗಿ ಕಂಕಣ ಬದ್ಧವಾಗಿದ್ದ ಇಂದಿಗೂ ಎಂದಿಗೂ ‘ಮಾರ್ಗದರ್ಶಿ’ ಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಮಾದರಿಯಾಗಿ ನಿಲ್ಲಬಲ್ಲ ಮಹತ್ವದ ಪತ್ರಿಕೆಯಾಗಿದೆ. ಇಂತಹ ಪತ್ರಿಕೆಯನ್ನು ಮರೆಯದ ಅದು ನೀಡಿದ ಕೊಡುಗೆಯನ್ನು ಸ್ಮರಿಸಬೇಕಾದುದು ನಾವೇ ಅದಕ್ಕೆ ಸಲ್ಲಿಸಬಹುದಾದ ನಿಜವಾದ ಗೌರವ.

ಪರಾಮರ್ಶನ ಗ್ರಂಥಗಳು

- ಕು.ವೆಂ.ಪು. (1970). ಸವಿನೆನಪು. ತಳಕು ವೆಂಕಣ್ಣಯ್ಯ ಸ್ಮಾರಕ ಮಾಲೆ. ಮೈಸೂರು.
- ಗುಂಡಪ್ಪಡಿ.ವಿ. (1998). ಸಾಹಿತ್ಯ ಶಕ್ತಿ. ಕಾವ್ಯಾಲಯ ಪ್ರಕಾಶನ, ಮೈಸೂರು.
- ವೆಂಕಟಾಚಲಯ್ಯ ಶಾಸ್ತ್ರಿ. (2000). ಎ.ಆರ್.ಕೃಷ್ಣಶಾಸ್ತ್ರಿ, ಕರ್ನಾಟಕ ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡೆಮಿ, ಬೆಂಗಳೂರು.
- ಸು.ಜ.ನಾ. (1981). ನೀರವ ಸಾಧಕ. ಉ.ಕ.ಸುಬ್ಬರಾಯ ಸ್ಮರಣ ಸಮಿತಿ, ಮೈಸೂರು.